

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA
MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

QARSHI MUHANDISLIK IQTISODIYOT INSTITUTI

“Iqtisodiyot” fakul'teti

“Innovatsion iqtisodiyot” kafedrası

Ro'yxatga olindi

“TASDIQLAYMAN”

**O'quv ishlari bo'yicha prorektor
dots. O.N.Bozorov**

№ _____

2022 yil “___” _____

2022 yil “___” _____

**IQTISODIY O'SISH
fanidan
FAN SILLABUSI**

Bilim sohasi: 200000 – Ijtimoiy soha, iqtisod va huquq

Ta'lim sohasi: 230000- Iqtisod

**Ta'lim yo'nalishi: 5230100 - Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar) ta'lim
yo'nalishi 3-kurs talabalari uchun mo'ljallangan**

QARSHI – 2022 yil

Ushbu fan sillobusi tasdiqlangan namunaviy dastur asosida tuzildi.

Tuzuvchi:

Fayziyeva SH.SH. “Innovatsion iqtisodiyot” kafedrasida dotsenti, i.f.n.

Taqrizchilar:

Raximov A.N. Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti “Biznes va innovatsion menejment” kafedrasida mudiri, PhD

Qurbonov A.B. Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti “Innovatsion iqtisodiyot” kafedrasida dotsenti, i.f.n.

Fan sillabusi Qarshi muhandislik-iqtisodiyot institutining “Innovatsion iqtisodiyot” kafedrasining **2022 yil “22” avgustdagi 01-son** yig‘ilishida muhokamadan o‘tgan va “Iqtisodiyot” fakulteti Услужий Комиссиясида **2022 yil “24 ” avgustdagi 01-son** yig‘ilishida muhokama qilinib, tasdiqlangan.

Institut Uslubiy Kengashining **2022 yil “29 ” avgustdagi 01-son** yig‘ilishi qarori bilan o‘quv jarayonida foydalanishga tavsiya etilgan.

O‘quv - uslubiy boshqarma boshlig‘i:

dots. Sh.R.Turdiyev

“Iqtisodiyot” fakul’teti uslubiy komissiyasi raisi:

dots. A.B.Qurbonov

“Innovatsion iqtisodiyot” kafedrasida mudiri:

prof. S.N.Xamrayeva

FAN SILLABUSI

QARSHI MUHANDISLIK- IQTISODIYOT INSTITUTI

“Iqtisodiy siyosatga kirish” fani sillabusi

Fan (modul) kodi EGM336	O‘quv yili 2022-2023	Semestr 6	ECTS krediti 6
Fan (modul) turi Ixtisoslik	Ta’lim tili o‘zbek		Haftalik dars soati 5
Fanning nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim	Jami yuklama
Iqtisodiy siyosatga kirish	72	108	180

O‘qituvchi haqida ma’lumot

Kafedra nomi	Innovatsion iqtisodiyot		
O‘qituvchilar	F.I.SH.	Telefon nomeri	e-mail
Ma’ruzachi	Fayziyeva Shirin	93-424-85-14	fayziyevashirin66@gmail.com
Amaliy mashg‘ulot	Shodmonovna		

I.Fanning mazmuni

Ushbu fan iqtisodiy o‘shish omillarini o‘rganish bo‘lib, u birinchi kursning birinchi semestrda o‘qitiladi. Iqtisodiyot o‘shish fanining maqsadi iqtisodiyotga kirish, bozorning vazifalarining amal qilishini o‘rganishni o‘qitishga qaratilgan. Fanning tarkibini tushunish tadbirkorlik qarorlarini qabul qilish, iqtisodiy siyosatni tushunish va ishlab chiqish, umuman olganda zamonaviy iqtisodiy faoliyatni o‘rganish kabi jihatlarni o‘z ichiga qamrab oladi.

Iqtisodiyot o‘shish fani quyidagi tarkibiy tuzilmadan iborat:

Iqtisodiy taraqqiyotning umumiy asoslari

Iqtisodiy o‘shish kirish, predmeti, maqsadi, ishlab chiqarish jarayoni va uning natijalari, iqtisodiy tizimlar va mulkchilik, tovar-pul munosabatlari.

Iqtisodiy o‘shish omillari

Iqtisodiy o‘shish turlari va nazariyalari

Milliy iqtisodiyot (makroiqtisodiyot)ning amal qilish va rivojlanish qonuniyatlari.

Milliy iqtisodiyot va uning makroiqtisodiy o‘lchamlari, iqtisodiy taraqqiyot, iqtisodiy o‘shish va milliy boylik, Iste‘mol, jamg‘arma va investitsiyalar, Milliy iqtisodiyotning muvozanatli va mutanosibli rivojlanishi, Iqtisodiyotning siklligi, Ishchi kuchi, uning bandligi va ishsizlik, Moliya tizimi va moliyaviy siyosat, Pul-kredit tizimi va banklar, Davlatning iqtisodiy roli, Aholi daromadlari va davlatning ijtimoiy siyosati

Makroiqtisodiy xo‘jaligi.

Iqtisodiy o‘shishning nazariyalari va uning evolyutsiyasi, xalqaro valyuta munosabatlari kabi tamoyillar ko‘rib chiqiladi.

II. Fanning maqsadi

Ushbu Sillabus asosida fanning maqsadlarini tavsiflaydi. Bu talabalarga iqtisodiy bilimlarning nazariy asoslarini, iqtisodiy o‘shishning asosiy tushunchalari va kategoriyalarini, iqtisodiy qonunlar va tamoyillarini o‘rgatish hamda ularni amalda tatbiq etish ko‘nikmasini hosil qilish.

Maqsadlar talabalarga quyidagilarni o‘rganish imkonini beradi:

Iqtisodiy terminlar, tushunchalar va nazariyalarni bilish va tushunish;

asosiy iqtisodiy raqamlardan foydalanish va iqtisodiy ma'lumotlarni sharhlash;
 iqtisodiy tahlil vositalaridan foydalanish;
 iqtisodiy g'oyalarni yozma ravishda mantiqiy va aniq ifoda etish;
 iqtisodiy o'sish tushunchalarni mavjud iqtisodiy tadqiqotlarda qo'llash.

III. Ta'lim berish natijalari

Bilish va tushunish jihatidan:

Talabalar quyidagi imkoniyatlarga ega bo'lishlari kerak:

- iqtisodiy o'sish tushunchalar, nazariyalarni bilishi va tushunishini namoyish etish;
- iqtisodiy o'sish terminologiyadan foydalanish;
- milliy iqtisodiyotning amal qilishi va rivojlanishi qonuniyatlarini;
- makroiqtisodiy darajadagi vaziyatlarni;
- iqtisodiy jarayonlarning amal qilish xususiyatlarini.

Tahlil jihatidan:

Talabalar quyidagi imkoniyatlarga ega bo'lishlari kerak:

- iqtisodiy o'sish hodisa va jarayonlarni tahlil qilish, tartibga solish va sharhlash;
- iqtisodiy hodisa va jarayonlardan munosabatlarni va aloqalarni aniqlash uchun foydalanish;
- iqtisodiy ma'lumotlarni yozma, raqamli, diagramma va grafik taxlillarda qo'llash;
- iqtisodiy o'sish muammolar va vaziyatlarni tahlil qilish, aloqalarni aniqlash va rivojlantirish;
- iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tahlil qilish usullarini bilgan holda samarali qo'llash;
- iqtisodiy o'sish qonunlarni, ilmiy tushunchalarning (kategoriyalarning) amal qilish xususiyatlarini, mexanizmlarini bilishi;
- iqtisodiy o'sish muammolar bo'yicha yechimlar qabul qilish.

Baholay olish jihatidan:

Talabalar quyidagi imkoniyatlarga ega bo'lishlari kerak:

- iqtisodiy o'sish ma'lumotlar va ko'rsatkichlarni baholash;
- iqtisodiy o'sish omillar tahlil va asossiz ko'rsatkichlarni farqlash;
- iqtisodiy qarorlar va hodisalar natijalarining noaniqliklarini bilish;
- iqtisodiy tafakkurni mantiqiy tarzda yetkazish.

IV. Ta'lim berish usullari

Amaliy ta'lim;

- Jarayonga yo'naltirilgan ta'lim
- Munozara
- Loyihaviy ishlar
- Mustaqil o'rganish
- Taqdimot
- Yozuv portfolio kiritish
- So'rov o'tkazish

V. Fan tarkibi (ma'ruza mashg'ulotlari)

t/r	Mavzular	Ma'ruza, amaliy va seminar mashg'ulotlar rejasi	Soatlar		
			Ma'ruza mashg'ulotlari	Amaliy va seminar mashg'ulotlari	Mustaqil ta'lim
1.	Iqtisodiy o'sish kursining mazmuni va vazifasi	1. Iqtisodiy o'sish tushunchasi. 2. Iqtisodiy o'sish va rivojlanish. 3. Iqtisodiy tushunchalar va ularning mazmuni. 4. Iqtisodiy yondashuvlar.	2	2	8
2.	Solou modeli	1. Robert Solovning iqtisodiy o'sish nazariyasi. 2. Solov modeli yaratilishi va	2	2	8

		nobel mukofoti . 3.Solov modelining asoslari. 4. Solov modeli formulasi			
3.	Tutash-avlodlar iqtisodiy o'sish modeli	1 Firmalar, ishlab chiqarish jarayoni, mahsulotlar va kapitalga bo'lgan talab. 2.Kapital turlari. 3 Uy xo'jaliklari. 4.Uy xo'jaligida jamg'armalar va ularning kapital oqimiga ta'siri	2	2	8
4.	O'sishning neoklassik modellarini empirik qo'llanishi.	1.Solov modelidan foydalanishning bir necha ko'rinishlari. 2.Neoklassik o'sish modellari. 3. Solov modelida kengaytirish tushunchasi va uning inson kapitali bilan bog'liqligi. 4.Neoklassik modelning foydalilik darajasi. 5.Davlatlar boyligi va qashshoqligi	2	2	8
5.	Фискал сиёсат.	1 Davlatning iqtisodiy o'sishga ta'siri va iqtisodiy o'sishni ta'minlovchisi sifatida. 2.Davlatning infratuzilmalarni ta'minlashi. 3.Kapital, qonunlar, ta'lim, sog'liqni saqlash va kommunal xizmatlar. 4. Xususiy kapital samaradorligini oshirish	2	2	8
6.	G'oyalar iqtisodiyoti.	1 Iqtisodiy o'sishning kapitalga yo'naltirilgan nazariyalari. 2. Jismoniy va texnologik kapital. 3.Ushbu model orqali ayrim davlatlarning boyligi va ayrim davlatlarning qashshoqligini ifodalash. 4.Turli texnologiyalarning rivojlanishi iqtisodiyotga bevosita va bilvosita ta'siri	2	2	8
7.	O'sish dvigateli.	1 Iqtisodiy o'sishning aniq texnologik modeli va g'oyalari. 2. Nega ilg'or mamlakatlardagi texnologiyalar boshqa bir davlatlarga nisbatan 2-3 yilga ilgari ketgan? 3.Texnologik rivojlanishga nimalar sabab bo'lgan? 4. Nega o'sish sur'ati 1%	2	2	8

		o'rniga 2%ni yoki 10%ni tashkil etadi?			
8.	To'liq bir tarmoqli neoklassik o'sish modeli.	1. 20 asr boshlarida boy davlatlarning qashshoq davlatlarga nisbatan rivojlanganligi. 2.1870-1990 yillardagi davlatlar iqtisodiyoti va ularda neoklassik modellarning rivojlanganlik darajasiga hamda iqtisodiy o'sishga ta'siri.	2	2	8
9.	O'sish va rivojlanishning sodda modeli.	1.Rivojlangan va rivojlanayotgan davlatlar o'rtasidagi iqtisodiy o'sish. 2. Romer va Shempeter modellari. Mikroiqtisodiy asosga ko'ra davlatlarda texnologik rivojlanishning sabablari. 3. O'sish dvigateli. 4.Bir yo'nalishdagi texnologiyalarning turli davlatlarda turli samaradorlikka egaligi.	2	2	8
10.	Ikki tarmoqli va ikki turdagi iqtisodiyot.	1.An'anaviy tarmoqda uy xo'jaligi va yer resurslari. 2.Fabrika yoki bir zavod, maxsulotlarini ishlab chiqarish 3.Ikki tarmoqli iqtisodiyotda uy xo'jaligi va rivojlangan ishlab chiqarish tarmog'i.	2	4	8
11.	Tugallangan ikki turdagi iqtisodiyot.	1 Jismoniy va inson kapitalini o'z ichiga olgan ikki model. 2.Modellarning iqtisodiy o'sishga ta'sir etuvchi asosiy xususiyatlari. 3.Ikki modeldagi barcha ko'rsatkichlarni 1 modelda umumlashtirish. 4. Uy xo'jaligi va ishlab chiqarish tarmoqlari misolida.	2	4	8
12.	Ijtimoiy infratuzilma va uzoq muddatli iqtisodiy ko'rsatkichlar.	1. Davlatlar o'rtasidagi iqtisodiy o'sishlari. 2. davlatlar investitsiyaga va yangi texnologiyalarni o'rganishga ko'proq mablag' va inson kapitalini sarflash yo'llari. 3. Tabiiy boyliklarning mavjudligi va iqlimi. 4..Maks Veber g'oyalari.	4	4	8
13	Aholi va mustahkam	1.Texnologiyalarning rivojlanish tezligi va aholi jon	4	4	6

	iqtisodiy o'sishning manbalari.	boshiga to'g'ri keluvchi daromad. 2.Iqtisodiyotga tadbqiq etilishi mumkin bo'lgan iqtisodiy g'oyalar soni. 3. Aholi o'sishi hisobiga ularning hayot sifati oshishi. 4.Tomas Mal'tus fikri. Genri Djorj g'oyalari.			
14	Endogen o'sishning alternativ nazariyasi.	1.Ushbu mavzuda endogen o'sishning alternativ nazariyalari. 2.Iqtisodiy g'oyalar tarixida tabiiy resurslar mavjudligi 3. Modellar orqali iqtisodiy o'sish va rivojlanishning umumiy nazariyalari .	4	4	6
Jami soat			34	38	108

VI. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Kirish: iqtisodiy o'sish.
2. Solov modeli.
3. Tutash-avlodlar iqtisodiy o'sish modeli.
4. O'sishning neoklassik modellarini empirik qo'llanishi.
5. Fiskal siyosat.
6. G'oyalar iqtisodiyoti.
7. O'sish dvigateli.
8. To'liq bir tarmoqli neoklassik o'sish modeli.
9. O'sish va rivojlanishning sodda modeli.
10. Ikki tarmoqli va ikki turdagi iqtisodiyot.
11. Tugallangan ikki turdagi iqtisodiyot.
12. Ijtimoiy infratuzilma va uzoq muddatli iqtisodiy ko'rsatkichlar.
13. Aholi va mustahkam iqtisodiy o'sishning manbalari.
14. Endogen o'sishning alternativ nazariyasi.
15. Urbanizatsiya.
16. Tabiiy resurslar va iqtisodiy o'sish.

Iqtisodiy o'sishni tushunish

VII. ADABIYOTLAR

Asosiy adabiyotlar

1. N. Gregory Mankiw. Essentials of Economics. 8th Edition. Cengage Learning; 8. edition (January 1, 2017). ISBN-13: 978-1337091992 (Ushbu adabiyotlar ARMda PDF variant bor)
2. Economics (Irwin Economics). Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue, Sean M. Flynn. — 21th edition. 2018.
- 3.B.D. Xajiyev, K.K. Mambetjanov. Ekonomicheskaya teoriya. Uchebnik. - T.: «IQTISODIYOT», 2019. - 552. str.
- 4.Vaxabov A.V. Milliy iqtisodiyotda barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash va tarkibiy o'zgarishlarni amalga oshirish muammolari. Darslik. 2020 yil 22 - fevral.

5. Ergashev R.X., Xalikov S.D., Toshbayev A.J. Innovasion iqtisodiyot-(darslik),- T.: «Iqtisod-Moliya» 2019 ,400 b.
6. Ergashev R.X. va boshqalar Iqtisodiyotni innovasion rivojlantirish istiqbollari-(monografiya),- T.: «Iqtisod-Moliya» 2019 ,240 b.
7. Ergashev R.X., Tursunov I.E., Ravshanov A.D., Qurbonov A.B. Innovasion iqtisodiyot. Darslik, T.: “Voris-nashriyot”, 2020, 448 b.
8. Gulomov S.S., Ergashev R.X., Xamrayeva S.N. Raqamli iqtisodiyot, O‘quv qo‘llanma, T.: “Voris-nashriyot”, 2020, 595 b
9. Ergashev R.X., Xamrayeva S.N. Iqtisodiy o‘rinish Darslik, Q.: “INTELLEKT-nashriyot”, 2021, 245 b.

Qo‘shimcha adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “2022-2026 yillarga mo‘ljallangan yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi Farmonning mazmun va mohiyati
2. 2017- 2021 yillarda O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Xarakatlar strategiyasi.
3. Statisticheskiy yejegodnik regionov Uzbekistana. 2016. – T.: Goskomstat Uzbekistana. 2017. - 130 str.
4. Kazantseva A.K., Rubvaltera D.A. Gosudarstvenno - chastnoe partnerstvo v nauchno-innovatsionnoy sfere. – M.: 2009. – 330 str.
5. Maxmudov E.X. Korxona iqtisodiyoti. O‘quv qo‘llanma. – T.: O‘zbekiston yozuvchilar uyushmasi Adabiyot jamg‘armasi nashriyoti, 2005. – 170 bet.
6. Milnera B.Z.. Innovatsionnoe razvitie: ekonomika, intellektualnye resursy, upravlenie znaniyami. Uchebnik. – M.: 2010. – 624 str.
7. Sharp U., Aleksander G., Beyli Dj. Investitsii: Per. s angl. - M. INFRA-M, 2007. 1028 str.

Internet saytlari

1. Www.Gov.Uz – O‘zbekiston Respublikasi xukumat portali.
2. www.lex.uz – O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi.
3. www.mineconomy.uz (O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot vazirligi)
4. www.mehnat.uz (O‘zbekiston Respublikasi Mehnat va aholini ijtimoiy muhofaza qilish vazirligi)
5. www.mf.uz (O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi)
6. www.stat.uz (O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi)
7. www.ima.uz (O‘zbekiston Respublikasi Intellektual mulk agentligi)
8. www.academy.uz (Fanlar akademiyasi)